

κυκλαδικά θέματα

ΧΡΟΝΟΣ Δ'
ΤΕΥΧΟΣ 21

— Γράμματα • Ιστορία • Λαογραφία • Πολιτική • Επίκαιρα —

Α. Φασσιανός

Ένας ψαράς στο Βουρκάρι

Αλέκου Φασσιανού: «Ένας ψαράς στο Βουρκάρι» (Κέας).

Σίμος Μιλτ. Συμεωνίδης
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΗΣ ΠΟΤΕ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
ΚΕΑΣ, ΚΥΘΝΟΥ ΚΑΙ ΣΙΦΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1711
Από την έκθεση του Smaragdo Ruggieri, Decano Ναξίας

(Συνέχεια από το τεύχος 19, σελ. 48)

Β' Κύθνου

Αφού ετελείωσε η επίσκεψη της Κέας επέρασα σε εκείνην των Θερμίων που βρίσκονται σε απόσταση οκτώ λευγών· μου υποδείχτηκε να ταξιδέψω κρυφά σ' αυτά τα μέρη εξαιτίας των Μπαρμπαρέζων, οι οποίοι εκείνες τις ημέρες είχαν συλλάβει μιά βενέτικη μαρσιλιάνα· με την ουράνια συμπαράσταση και την ευχή σας αποβιβάστηκα σ' αυτό το νησί στις 4 Ιουλίου. Πρόκειται για ένα ακόμη από τα νησιά των Κυκλάδων που πρέπει να έχει περίγυρο περί τα 40 μίλια. Υπάρχουν ιαματικές πηγές και λουτρά που θεραπεύουν διάφορες παθήσεις· η ετυμολογία των Θερμίων σημαίνει λουτρά ζεστά. Το νησί είναι γόνιμο σε σιτηρά, το μέλι του είναι διάσημο, το κλίμα είναι εύκρατο και οι κάτοικοι υγιέστατοι. Υπάρχουν δύο χωριά, το πρώτο ονομάζεται Μεσαριά, όπου κατοικούν οι πρώτοι του τόπου· δεν είναι πολλοί και είναι τεχνίτες, ναυτικοί και γεωργοί. Στο χωριό αυτό, που βρίσκεται πλησιέστερα στο λιμάνι υπάρχει η εκκλησία μας. Το άλλο χωριό, σε απόσταση μιάς λεύγας, λέγεται Σύλακας, όπου κατοικούν χωρικοί, όλοι Έλληνες. Και στα δύο αυτά χωριά θα υπάρχουν τέσσερις χιλιάδες ψυχές. Ο Κληρικός, όπως και στα άλλα νησιά, είναι

ευάρθρος και ζει με ολίγα, με το να υπάρχουν ενορίες περισσότερες από τα μονοπάτια, και είναι αμαθής. Ο επίσκοπος Κέας έχει δικαιοδοσία και σ' αυτό το νησί και διαμένει πότε στο ένα και πότε στο άλλο ζητώντας πάντοτε χρήματα από τους πιστούς του που δεν ενδιαφέρονται για την πνευματική τους προκοπή αλλά πώς να γεμίσουν με χρήματα το σακκούλι τους. Δεν φροντίζουν την τήρηση των εκκλησιαστικών νόμων για όφελός τους και εκθέτουν την αξιοπρέπειά τους οι περισσότεροι στην απόκτηση εκκλησιαστικών αξιωμάτων.

Η εκκλησία που χρησιμοποιείται ως ενοριακή ανήκε στους Έλληνες και ελέγετο του Τιμίου Σταυρού· αγοράστηκε το έτος 1675 από τον αείμνηστο Τζιοβάννι Μαρία Κάρντι, από το νησί της Κορσικής κουρσάρο καπετάνιο, ο οποίοςς αντι 45 σκούδων ανήγειρε ένα αλτάριο τετιμημένο στον Άγιο Ιωάννη τον βαπτιστή, προστάτη του, και πρόβλεψε για εφημέριο και εξοπλισμό, υπό την καθοδήγηση του ποτέ Angelo Venier, επισκόπου της Τήνου. Πρόσφατα η Αγία Προπαγάνδα έστειλε μιά σφαίρα και μιά στολή. Η εκκλησία έχει μήκος 10 πόδια και πλάτος 3, σκεπασμένη με ξύλινη στέγη, δεν έχει βαπτιστήριο, λόγω φτώχειας του βικα-

ριου που διεπίστωσα ότι είναι ο πιό φτωχός από κάθε άλλον και δεν έχει παρά μόνο την οικονομική ενίσχυση της Ρώμης και σχεδόν τίποτα από τυχηρά, μιά και οι λατίνοι που υπάρχουν εδώ είναι λίγοι και φτωχοί. Ο καπετάν Luigi Savio Provinciale έκανε ένα καινούργιο εικόνισμα στο αλτάριο που κόστισε τρία τσεκίνια και ένα μικρό κάδρο, που έγινε από την ευσέβεια των λατίνων κατοίκων, της Παναγίας di Carmine. Ο βικάριος ονόματι δόν Φαντζέσκο Ρότσι είναι από τη Σύρα· μετά την καθίδρυση αυτής της εκκλησίας κατεστάθη βικάριος και είναι εβδομηντάχρονος. Δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να οδύρεται για τη φτώχεια του. Παρεπονούντο οι ενοριτες του ότι δεν κάνει σχολείο στα παιδιά τους, ούτε χριστιανική κατήχηση και διεπίστωσα ότι δεν τηρεί καθαρό το αλτάριο, την οθόνη του δυσκοπότηρου, το καθαρτήριο και τα καλύματα της Αγίας Τραπέζης, κατά τη γνώμη μου λόγω γήρατος. Ευρήκα έναν Γάλλο, νυμφευμένον εδώ, ο οποίος, επί τέσσερα συνεχώς χρόνια δεν εξομολογείται, ούτε μεταλαμβάνει το Πάσχα· του παρέστησα ζωηρώς τη δεινή θέση στην οποία είχε περιέλθει και, μετανοιωμένος για την παράλειψη του, εξομολογήθηκε σ' εμένα με αισθήματα μετανοημένου χριστιανού.

Σημειώνω τα ιερά σκευή και τις εντολές που έδωσα:

Κατάλογος των ιερών αντικειμένων της εκκλησίας Θερμίων

- Ένας κάλυκας από ασήμι επιχρυσωμένος με το δισκάριό του.
- Τέσσερα φελόνια, ένα κόκκινο, ένα πράσινο, ένα κίτρινο και ένα μαύρο.
- Ένα λειτουργικό.
- Δύο αντεριά.

- Τρία καλύματα Τραπέζης.
- Ένας εσταυρωμένος.
- Δύο εικονίσματα του Αγίου Ιωάννου, ένα νέο, ένα παλαιό.
- Τρία μυροδοχεία, δύο ορειχάλκινα και ένα από κασσίτερο.
- Έξι καντηλέρια ξύλινα.
- Δύο κανδήλια, το ένα ξύλινο, το άλλο ορειχάλκινο.
- Ένας τίμιος λίθος.
- Τρία ωμοφόρια, ένα πράσινο, ένα κόκκινο και ένα κίτρινο.
- Μία στολή και μία σφαίρα που απέστειλε η Ρώμη.
- Δύο οθόνες με τη θήκη τους.
- Ένα μαξιλαράκι της οθόνης.
- Ένας σταυρός για τη λιτανεία, χωρίς λάβαρο.

Λείπει από αυτήν την εκκλησία μία καμπάνα, πολύ αναγκαία.

Οι οδηγίες που έδωσα

Κατά την επιθεώρηση της Εκκλησίας αυτής των Θερμίων διεκρίβωσα πολλές παρατυπίες και καταχρήσεις κανονικής σημασίας σπουδαιότερες και προκειμένου να γίνει δυνατή η τήρηση των παραδόσεων και να εφαρμοσθεί η ευρυθμία για μεγαλύτερο πνευματικό όφελος των ανθρώπων, θεώρησα απαραίτητο να δώσω τις επόμενες οδηγίες, η επικύρωση των οποίων επαφίεται στην Αγία Προπαγάνδα.

1) Εντέλλεται εν ονόματι της αγίας υπακοής ο αιδεσιμ. σημερινός βικάριος, και οποιοσδήποτε άλλος διάδοχός του, να κάνει απαραίτητως σχολείο και χριστιανική κατήχηση στα παιδιά, γιατί είναι οι δύο καλύτεροι τρόποι να μαθαίνουν να ζούν χριστιανικά με τον άγιο φόβο του Θεού, γιατί προς βαθύτατη αγανάκτησή μου τα ευρήκα σε απόλυτη αμάθεια.

2) Να επιτελεί με κάθε δυνατή πανηγυρικότητα τις τελετές του έτους για

τους ενορίτες του για να τους αναπτύσσει το θρησκευτικό συναίσθημα και να τους εμψυχώνει σε κάθε κακό, ιδιαίτερα δημόσιο, και να ακολουθούν το δρόμο της σωτηρίας.

3) Να αντιμετωπίζει με περίσκεψη τα πολλά σκάνδαλα που δημιουργούνται από τους ξένους που έρχονται εδώ για να παντρευτούν, γιατί αρκετοί από αυτούς ευρέθηκαν παντρεμένοι αλλού και να φροντίζει να μην ευρίσκεται πρό εκπλήξεων και εξαπατημένος αλλά προηγουμένως, όταν πρόκειται να τελέσει γάμο, να φροντίζει να εξετάζει την κατάσταση των προσώπων και να έχει διαβεβαιώσεις από μάρτυρες αξιόπιστους, σύμφωνα με τις διατάξεις της ιεράς συνόδου του Τριδέντου και ακολούθως να προέρχεται στη τέλεση του ιερού μυστηρίου του γάμου.

4) Να μεριμνά ώστε τα καλύματα της αγίας τραπέζης, ιδιαίτερα δε οι οθόνες, να είναι πάντοτε καθαρά γιατί είναι φοβερά δυσάρεστο (το αντίθετο) και φανερώνει έλλειψη σεβασμού για ένα τόσο σπουδαίο μυστήριο.

5) Να φροντίσει, όταν διευκολυνθεί, να κάνει ένα βαπτιστήριο.

6) Προς μεγάλη θλίψη της ψυχής μου διεπίστωσα ότι αρκετοί ξένοι που

διαμένουν σ' αυτό το νησί επιτρέπουν ώστε οι γυναίκες τους, που είναι του ελληνικού δόγματος, να κάνουν τα παιδιά τους ορθόδοξα, ιδιαίτερα τα αγόρια, υπερβαίνοντας τον φυσικό νόμο και εκείνον του Θεού ότι ο άνδρας είναι κεφαλή της γυναίκας και έχει υποχρέωση να ενεργεί ως αρχηγός της οικογένειάς του παρά η γυναίκα, γι' αυτό έντονα απαγορεύω να μη συμβεί παρόμοιο γεγονός και να ελέγχεται η παράβαση αυτή.

7) Βλέποντας ότι κάποιοι έχουν ξεχάσει ότι είναι χριστιανοί και υποκείμενοι στις εντολές της Αγίας Εκκλησίας χωρίς να εξομολογούνται και να μεταλαμβάνουν το Πάσχα επί χρόνια, διατάσσω τον παρόντα βικάριο και οποιονδήποτε διάδοχό του, μετά τις απαραίτητες νουθεσίες να προχωρούν σε κυρώσεις, όπως ορίζουν οι ιεροί κανόνες.

8) Τέλος εντέλλεται ο παρών βικάριος να διαβάζει από καιρού εις καιρόν τις παρούσες εντολές για να μπορεί να τις ακολουθεί και να τις εφαρμόζει.

Εδόθησαν στα Θερμιά, στις 5 Ιουλίου 1711 (νέο) (Τ.Σ.) Σμάραγδος Ρουγκιέρης, decano βεβαίω.

(Στο επόμενο η έκθεση για τη Σίφνο)

